

Szerkesztői Iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adának vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Községi képviselők alakítása.

Az 1886: XXII. t.-cz. elrendeli, hogy a községi képviselők legtöbb adót fizető tagjainak névsora minden évben újra alakíttassék. E folyó évben másodszer teljesítjük az új törvény szerinti rendezést s ez alkalomból néhány kérdést hozunk fel újlag, tájékoztatásul avégre, hogy a még sok helyütt fennforgó kétséges kérdések tisztázásához némileg hozzá járuljunk.

Az új községi törvény helyet adott a „fekvő vagyonnal” bírói erkölcsi testületek, nők, kiskorúak képviselőségének. Két fontosabb kérdés merült fel itt, melynek egyikére belügyministeri intézkedés is történt.

Az lett ugyanis felvetve, — hogy a község, mint erkölcsi testület, szintén külön meghatalmazottal bírjon-e a saját képviselőtestületében? ezt annál inkább jogosnak gondolták többen, mivel a község, mint erkölcsi testület részére, a törvény kivétel nem fejezt ki. E nézet ellenében felhozott, hogy az 1886: XXII. t.-cz. 32. §. tisztán kimondja, hogy „a község önkormányzati jogát képviselő testülete által gyakorolja.” A 21. §. c) pontja és a törvény IX. fejezete tisztán kimondja azt is, hogy ezen képviselőtestület rendelkezik az egész község nevében a község vagyona felett, miből következik, hogy ott, ahol valamely jogi személy képviselése a törvény által már meg van határozva, — még más külön képviselő, külön meghatalmazott küldésének jogi alapja nincs. A község anyagi ügyeit nem egy, a községet képviselő testülettől különálló közeg, vagy testület, hanem épen maga a képviselőintézi s ezzel szemben, vagy e mellett épen magában a képviselőtestületben valjon mit, vagy kit képviselhesen az a külön meghatalmazott?!

Azon testületeknek, melyek a törvény értelmében meghatalmazottat küldhetnek, meg van a maguk külön igazgatósága, mely saját külön testületi szabályai szerint intézi az ügyeket, — s e tekintetben semmi befolyása sincsen a községi képviselőnek, vagy előjárásának, de sajátos is lenne ez a külön községi meghatalmazott küldése. A törvény csak olyanoknak ad meghatalmazott küldésre jogot, kik ezen megbízást saját fekvő vagyonuk után, a képviselő minden befolyása nélkül függetlenül eszközölhetik. Nem is találhatjuk fel a községi képviselő hatáskörét meghatározó §§-ban ezt a külön meghatalmazott küldésre vonatkozó jogot megállapítva hiszen ez esetben kétségtelenül megállapította volna a törvény, hogy kik és mily módon válasszák meg, avagy jelöljék ki a község külön képviselőjét, — valjon a virilisek, avagy a községi választók szorosabb értelemben vett: községi képviselők? vagy a községi tanács? vagy talán épen a községi választók, — mert arra, hogy a községi képviselőtestület magamagát egészítse ki, — ily feltevésre az 1886: XXII. t.-cziknek semmiféle intézkedésre sem batoríthat fel. — És ha az id. törvény mellett benyújtott ministeri indokolat olvassuk, mit találunk? halljuk csak: A községben fekvő vagyonnal bíró nagykorú nők és erkölcsi testületeknek meghatalmazott, ugyanoly kiskorúaknak pedig a gyám személyében a képviselőtestületnek legtöbb adót fizető tagjai között helyet foglalhatását biztosítandónak tartom azon okból, mert oly fekvő vagyonnak bírása, mely különben az utána fizetett adónál fogva a legtöbb adót fizető képviselők között helyet foglalhatásra jogosít, — községi önkormányzat által való oly mérvű anyagi érdekeltetéssel van kapcsolatban, hogy legalább is méltányos az érdeknek a községi önkormányzatot gyakorló tényezőben (t. i. a községi képviselőtestületben) megfelelő képviselést módot nyújtani. Ha ezen a „községi vagyontól” különböző magán, vagy testületi anyagi érdekeltetés képviselése nem lett volna mód nyújtva, — méltán panaszkodhatna mellőzésről az illető birtokos, nem vehetvén részt meghatalmazott által a községi önkormányzatban, de, hogy a „községi vagyon”, illetőleg az ennek kezelésére

hivatott községi képviselő minő mellőzésről panaszkodhatna, hogyha maga magának, saját kebeléből saját kebelébe nem választ még egy külön meghatalmazottat, — ezt jogi szempontból aligha lehetne megmagyarázni.

A belügyminister is átlátta az ellenkező nézet tarthatatlanságát és f. évi nov. 28-án 36,072 sz. a. kelt intézkedésében kimondotta, hogy: „a várost mint jogi személyt a saját képviselőtestületében, a jogi személy vagyoni ügyeinek intézője, a polgármester és az előjárásának többi — a képviselőtestületben ülés és szavazattal bíró tagjai állásukból kifolyólag képviselvé, — annak, hogy a képviselőtestület önmagában, önmaga, mint a város, mint jogi személy ügyeiben rendelkező közeg helyett még külön meghatalmazottat is küldhessen, mi képtelenség, helye nem lehet.”

Ezen ministeri intézkedés szemelött tartása, — netalán zavar elkerülése végett felelte kívánatos. — Igen természetes azonban, hogy ha valamely községnek más községben is van birtoka, melynek adója oly nagy, hogy a legtöbb adót fizetők sorába jöhet, — azon község tőle nem függő, általa nem alakított képviselőtestületben egy meghatalmazott által vehet részt anyagi érdekeinek képviselése végett.

LEVELEZÉS.

M.-Herepe, 1887. nov. 27.

— Gazdák vérszipói. —

Termeszt a gazda gabonát, bort egész éven át sok fáradszó munka és pénzkidadások mellett, remegve hogy valami elemi csapás egész igyekezetét megsemmisítheti. Na de ettől megkímélve lett — ha lett. — így begyűjti természetnyát, melynek elárúsítására ki sem mondható sok fizetni valói várnak. Sietősen, mert felelte sürgősök a fizetni való — merre lehet s elárúsításokhoz nagyobb a remény, viszik. — kiállítja árúit az együgyű falusi gazda, hozzá megy a zsidó ügynök, csinosan beszél vele, frissen — mert nincs ideje sokat vesződni egy emberrel. — megkötik az elég alantós árat, itt a czédula

vedjen, az határozatát, hogy a püspök mellé kápláni állomást kell rendszeresíteni és azt oly jövedelemmel látni el, hogy abból tisztességesen megélhessen s a mostani püspök Osernátóni V. Péter és minden következő utódai csak is az ecclesia tetszése és beleegyezésével viheti káplánnak azt, kit az ecclesia ajánl.

Ugyanez alkalommal a főkonsistorium a püspöki kápláni fizetést e képen szabályozza: „A Káplánok fizetése leszen az első papi fizetésből kirendelve ilyenformán, hogyha az első papi fizetésből kiszakított kápláni fizetés a második papi fizetésnél feljebb hágná, minthogy a fungens tiszt: 2-ik pap és káplán közt az elsőség, mint actualis 2-ik papot ezen tiszteletes atyafit illeti, tehát az első papi fizetésből, mostani fizetése pótoltságok annyira, hogy a püspöki káplán fizetését adaequalja.”

A püspöki káplán beállítására vonatkozólag pedig eme szabályt állapítja meg: „A Káplánt az ecclesia szabadon eligálja s superintendens változás esetén is, ha az ecclesia kívánja, az új Superintendens köteles az illető Káplánjával elfogadni.”*)

Vége is az enyedi egyház, a főkonsistorium komoly akarata előtt kénytelen volt meghajolni s beleegyezését adta, hogy: az egyház első papjává választás nélkül, mindig a püspök legyen s még csak annyit kötött ki papválasztási joga látszólagos fenntartása jelöl, miként a püspököt papjával hívassa meg s a püspök pap tekintse kötelességének az egyházba ünnepélyesen beköszönteni. — 1781. jan. 28-án tartott az az egyháztanácsi ülés, melyben a főkonsistoriumnak az

*) Az erdélyi ref. egyházkerület levéltára.

TÁRCZA.

A nagyenyedi ref. templom története

a 16-, 17- és 18-ik században.

(Folytatás.)

Csernátóni Vajda Sámuel enyedi első pap, 1780 elein elhalván, a főkonsistorium eljöttnek látta idejét annak, hogy a püspöki székhelynek Enyeden állandósítására vonatkozó régi kedvencz tervét most már okvetlenül keresztül vigye és pedig oly képen, miként: a püspök legyen enyedi első pap és ezen lelkész állomás javadalmait élvezze 1780. márcz. elejéről Szebenből kelt leiratában, az enyedi egyházat fel is hívja, miként az erdélyi ref. status magasabb érdekeire való tekintetből egygyezzzék bele, hogy jövőre az enyedi eklézsia első papja mindig az erdélyi ref. püspök legyen, hivatalánál fogva.

Egyidejűleg br. Kemény Simon Alsóféhérmegye főispánja is kap a főkonsistoriumtól egy olyan értelmű felhívást, hogy minden lehető tegyen meg azon célból, miként az enyedi egyház, a főkonsistorium akarata előtt hajoljon meg.

Br. Kemény Simon ugyanazon hó 16-ról Enyedről keltezett levelében válaszólag a főkonsistoriumot arról értesíti, miként az enyedi egyház, főleg a clerus, (Baricz lelkész és a 4 főtanodai professorra van célzás)

külsőség himpora, mely-melyek, mint a márciusi éten át.
mekek életének tavaszán, eres éjszakák, melyek a szik, mire eljött a nyár, az ősz.
zó szeretete az, mely ágát az erkölcsi rombolás kádjától.
gova, az erkölcsi ártat-hozzátok fel gyermekei-özödve, hogy ott gondos rosuló szeretetre fognak reket eddig uton-utfélen sen elenyésznek, mert lehet, milyen a család.
a az is, hogy a szülők, le sikamlós és két ér-éseket engednek meg

épen épületes családi kölesönös szeretet, tiszt-élő. — a gyermekek

etteljes benyomások, gyermekek ártatlan lel-ek eseteljem bővebben rombadülését az ily lennapi tapasztalat igen szomorubb adatokat-eket eme szomorú jelet a szeretet, tisztelet maglássátok nem lesz

oljátok az önfeláldozó s a mily mértékben et gyermekeitek neve-az iskola feladatának

elleme; csak kettőjük bs eredményt; család g sikeresen a gyer-hogy ez mi hamarabb Jovján Antal.

őség: ROLY RÖK BERTALAN L JÁNOS

nyeny.

Splényi Gézáné, hogy marosgezei aszáló és bel-lakkal s mellék

biroka

dőleg h a t, esetleg adandó. A bérbe k e tárgyban báró den. 2-3

rdem-érnek

különböző kiállításokról. lehet kapni a

féle paszta

tal. karban tartatnak és t. Ara 35 kr.

lajjal készül.

S SZÁJVIZ

ndv. fogorvos

is, ugyszinte a száj-ten. A gyermekeknel ásványvizet haszná-rosokbajoknál és to-intéyek bizonyítvá-elismertek és azt delteik.

özépnagságu 1 frt, énybiztosít-tás pontos fi-ellet.

paszta a legto-ogtiszttó szer közül. t 22 kr.

mb), melylyel lyukas et tömni.

pan kútegek, bíresek, haj- és sza-lyáltalan tisztatlanság

szájviz — a vegyelem nézve ártalmas ke-veletől óvakodjunk ttan POPP es. kir.

s eskis az olyant van ellátva. Bécs-több is több utáno

gyógy., Kovács J. gyogy., Torozskón H. gyogy., Veres-bányán Remetei Ig. y., Felvinczen Kosa gy., Velits S. gyogy., Roimer A. gyogy., alathán Nagy K. znel

A nagyszabeni magyarságról.

Dr. Boros Gábor-tól.
(Folytatás a vége.)

Volt tehát immár nem kevesebb, mint négy magyar egyesületünk. Önmagukban, fölön véve mindenik jogszerűleg elő, de mind a négy egyszerre mégis több az elégnél. Több azért, mert az egyesületi élet követeléseinek mindig csak ugyanazon kevés számú magyarságnak kellett eleget tennie; magyar társadalmunk itt még összevéve is csak egy, ugyanazok az áldozatok ott, a kik emitt ugyanazoknak jut a szellemi és anyagi tevékenység mindenütt. A sok új egyesület fölállítása közben kénytelenek voltunk azt venni észre, hogy tulajdonképi ezülnk: az egységes magyar közszellem megteremtésétől inkább távolodunk, semmint ahhoz közelednénk, az erők szétforgásolásának káros voltát száz és egy alkalom bizonyította meg, a vállalt munkának nagy mértékben állt utjába az elszakadás.

Ez érlelte meg aztán a helyi magyarok lelkében azt a gondolatot, a mely határozottan új korszaknak határvonát, hogy tudniillik a magyarság tömörítésére, erősítésére egyesületeink számának nem szaporítása, hanem ellenkezőleg apasztása az egyedül helyes eszköz. Így olvadt egybe az 1887. év elején legrégibb s legfiatalabb egyesületünk, amaz nyert emittől élénkséget, tüzet, ez meg amattól higgadtságot, megfontolást. Így kezdtük meg amaz évet azon erős elhatározással, hogy társulataink összekapcsolásának munkáját folytatni fogjuk.

Ime eddig jutánk tehát az 1887. év végén. Van három magyar társulatunk, ugyint a „Nagyszabeni egyesült magyar polgári társas- és olvasó egyesület”, a „Dalkör” és „Műkedvelő társulat” s mindeniknek jobbra ugyanazon tagjai, a kik mind e három céljának megvalósításán egyenlő lelkesedéssel buzgólkodnak, — van magyarságunk ak három ezernél több kötetből álló nagybecsű könyvtára és van pénzben, meg fölszerelésben mintegy tízezer forint értékű vagyona.

Ime ötven esztendő gyümölcse. Ime az érem egyik oldala. Hát a másik?

Tartózkodás nélkül merjük mondani, hogy a nagyszabeni magyarság a hazafiai tevékenység helyes útját járja.

A helyes út alatt azt értjük, hogy él, terjed és hat az a közös együttérés, a mely minden egyben győzedelmeskedik ott, a hol kell s ez az egészséges közszellem megtalálja a nyilatkozás kellő útját is, a hányzor csak jelt kel adnia magáról.

Vannak, a kik sokszor sajnálnak föl, hogy van helybeli magyarság körében amolyan rossz szellem, a mely gyakran felüti fejét, többnyire az emberi természetben gyökerező ellenkedő hajlam ösztönzését követi, de gyakorta rémit, — hogy ez nem egyszer van kárára a még oly jóra való törekvéseknek is, — hogy ezt így meg úgy kell kiirtani, megsemmisíteni és így tovább.

Mi nem látjuk ezt a veszedelmet. Személyes becsűgy mindig van és lesz s nem is rossz, hogy van.

A ki figyelemmel kíséri mozgalmait, a ki itt él s szem és fültanuja az eseményeknek, arról győződhetik meg, hogy a hol mindannyiunk közérdekéről van szó, az addig még oly ellenkedő elemek is összesimulnak.

Lehet, hogy ez az összeimulás egyelőre csak látszólag; lehet, hogy egyesek ki nem elégtételt egyéni óhajátuk érzetében egy ideig zúgnak, bosszankodnak, ám deszertül legyen mondva: habár a magán életben keveset, ritkán érintkezünk, annál nagyobb kedvvel ragadjuk meg az alkalmakat, valahányszor a nyilvánosság terén egyesült összeműködéssel együtt lehetünk.

Megkísérlettük irtani a mulat és jelent, hadd vetünk egy pillantást a jövőbe is.

Ha szabad úgy mondanunk, két célt tűzhet maga elé a helyi magyarság. Egyik az, hogy mindnyájan egyetlen közös tüzpont köré csoportosuljunk. Ez a közelebbi s a kevésbé nehéz, de már magában is szép s eredményeiben messze kiható.

Csak hogy, látival, nem elég az, hogy a helyi magyarság, mint egy család tömörüljön össze, melynek minden egyes tagja igaz szeretettel ragaszkodik a másikhoz, a többihez. Még csak ekkor következnek el a másik, a távolabbi, a nehezebb, hogy t. i. megnyerjük magunknak azokat, a kik más szemmel tekintenek reánk, mint mi óhajtanók. Meg kell értetnünk azokkal, a kik nem jól ismernek, vagy félreismernek, hogy mi igazsággal helyezzük első sorba mindazt, a mimagyar, hogy mi kések vagyunk bármint áldozatra imádkozt hazánkért — meg kell győznünk affélő, hogy nekik, ha itt mi közöttünk akarnak élni, nem lehet más céljuk, mint minékünk, — s végre az eredmények

E közben püspök Csernátóni, 1782. aug. 15 én, elhalt, mielőtt Enyedre beköltözhetett volna s így a főkonsistorium azon óhajának teljesedése, hogy a püspöki székhely Enyedre tetszék át s ott állandósítsák, még mindig késedelmet szenvedett.

Csernátóni elhalta után, kinek magának sem volt semmi kedve megszokott régi lakóhelyét Deezset, hol megöregedett, élte késő alkonyán odahagyta s Enyedre költözött át, a főkonsistorium még nagyobb erélyt fejtett ki azon czélja érdekében, hogy a következő püspök Eperjesi Zsigmond s az ő személyével a püspöki székhely minél rövidebb idő alatt költözködjék át Enyedre.

A püspöknek, mint enyedi első papnak fizetése emelése a főiskola részéről felajánlott évi 300 m. frtot még valamennyire méltányolta, de a szállás kérdésében nem engedni, szilárd elhatározása volt s azért 44—1783. sz. a. gróf Teleki Adám, gróf Bethlen Sándor és b. A l v i n c z i Gábor főiskolai gondnokokat utjalog felhívja, hogy a főiskola a várból levő professzorok szállást őrítse ki, hogy abba a püspök, a püspöki levéltárral beköltözködhessék. S z a b ó S a m u e l theol. professort költöztette át az udvarbírói lakásba, az udvarbíróknak pedig adjon a collegium valamelyik más épületében szállást.

A főgondnokok meg is kísérelték a professzorokat reábirni, hogy a főkonsistorium akarata előtt hajoljanak meg, de eredménytelenül. A négy professor ez ügyben hajthatatlan maradt. Főleg b. A l v i n c z i gyakorolt reájok nagymérvű erkölcsi kényszer. — Korholta, fenyegette őket, de mind hiában. Ő maga írja a főkonsistoriumhoz tett felterjesztésében: „Kemény szavakkal vetettem a professzorok szemére az oppositiot, melylyel a főkonsistorium rendelése ellen opponáltak”. — Egy más felterjesztésében, mely ápril 27-ről kel, arra kéri a főkonsistoriumot, hogy a püspök részére, a főiskola által adandó szállás ügyében újabb rendeletet küldjön le.

(Folytatása következik)

teljességével le kell fegyvereznünk azt az elemet, a mely maga iránt a mi részünkről nem tesz föl jót — és akkor elérjük azt, a mit e helyen hivatásunkul juttatott a végzet.

Nincs közöttünk egy sem, a kiből nem élne e magas szeszök tudta s ama ezélok megközelítése végett csak az van hátra a legközelebbi jövőben, hogy közegteremtünk, a melyben szívünknek érzelmei, lelkünknek gondolatai szabadon nyilvánulhassanak, hogy a magyarság hazafiságának az a mélyes érzetét, a melyre büszké lehet, maradandó kifejezésre juttassa, hogy szorosabban fűződjék távolabbi honfitársaihoz külsőleg is, hogy ne csak érezze, hanem éreztesse is az államegység szentségét. Prózában beszélve, megvalósításra vár mentől előbb a m a g y a r l a p eszméje, mely a magyarság eddigi áldozó készségét tekintve, bizonyára létre jö nem sokára.

Körülbelül ezek nem azon nyugvó pontok, melyeknél a helyi magyarság jelenleg megállapott; ezek a gondolatok hatják át a kebleket; ezek foglalják magukban ama terebélyes fának magvait, melyet oly gonddal ültetgetek, hogy, ha mi nem, legalább az utódok szedhessék érett gyümölcseit.

Csak tartsa meg a magyarság azt az eddigi lelkes hazafiságát, önfeláldozó buzgalmit és akkor a virágzás kora be fog következni. S hogy ez mennél előbb következék, egy szívvel lélekkel kívánjuk: adja a magyarok Isten!

VEGYES HIREK.

— A megyei bizottságban megürült taghelyek betöltése nov. 28 án, következő eredménytel történt meg. Vingárdon: 46 szavazó jelent meg, megválasztottak: gróf Teleky Árvéd, Váro Ferencz Bethlen-főiskolai igazgató és Orbai Lajos kollegiumi pénztárnok. Vizakán 49-en szavaztak, melyből Timár János, Timár Károly derék fia 48 szavazatot nyert. Borbándon 70-en jelentek meg; a szavazatok megosztottak; legtöbbet Kádár Antal, azután ifj. Dékányi Erőd kapott, kettőjük ellen azonban törvényes kifogás emeltetvén, a választási elnök Vég Istvánt jelezte megválasztottnak. Ez ügyben tehát az igazoló választmány határoz. M.-Ujvártt is élénk választás volt; nagy többséggel Sándor Jenő és Gécy Béla választottak meg. Balázsfalván az a feltűnő eset történt, hogy a választók nem jelentek meg s így Vlása Ilyés canonok, választási elnök pár órai várakozás után, az eredménytelen eljárásról jelentést tett. Ez már aztán teljes passivitás volt magyar és román részről egyaránt; de az alkotmányos jogok passzív gyakorlatában kissé tulmentek a községi előjárások tagjai, a meunyhben azok sem jelentek meg — a nagy sár miatt! — Az igazoló választmány f. hó 15-én tartja gyűlését.

— A nagyenyedi ref. egyházmegye képviselői rendes őszi közgyűlést és folyó évben az ő t o r d a i ref. egyház kebelében fogja megtartani folyó évi december hó 12 én. Ugyanez alkalommal az egyházmegyei köz- és házassági törvényszék is ülésezni fognak.

— A bágyoni és aranyosrákosi IV. csztályu ref. egyház lelkesi állomásra számos folyamodók közül póba-predikáció-tartásra jelöltettek: Barabás Árpád, jelenleg kolozsvári s. pap, Beke Rafael, Virág József, Nemes Ferencz papjelöltek. Jakab Károly turi lekösz és Tóvissai Pál szintén papjelöltek. — Vajha ezen egytől-egyig jeles ifju lelkesek és lelkes jelöltek közül az egyház azt választaná papjává, kiből legbővebb mértékben van meg a hivatás, a bágyoni egyháztal tovább vinni előre azon uton, melyen néhai b. e. papja, patronusa, újítáremetője Darkó József vezetett volt! — A választás 1888. január 8 án fog megtörténni.

— Eljegyzés. E b e r g é n y i E l e m ó r jelesen képzett fiatal bánya-mérnök november hó 27-én jegyezte el a nagyenyedi társas körökben is kedves modoráról, szellemességéről előnyösen ismert E m m á n u e l d a kisasszonyt.

— A műkedvelő társulat ma este a „Három kalap” című vigjátékot adja elő a régi kitűnőségek mellett most először próbálkozó új erőket s a próbából itélve azt hisszük, hogy a közönségnek rendkívül mulatóság élvezetet szervezend a jövedelem a nagyterem kiigazítására van száruva s a helyárok tekintettel a helyi viszonyokra s minél nagyobb közönség részvételére, jelentékenyen le vannak szállítva. December 11-én a társulat érdekes körestélyt rendez.

— A szegény tanulókt segélyző egylet szerdán december 7-én fillérestélyt rendez, mivel az eszközölt összeírás szerint 160 nál többre megy azon ruhátlan tanuló száma, kiknek jó nagy része ha némi felségelésben nem részesül, kénytelen a zord idő miatt nélkülözni az iskolázást. Az egylet pénztára nem lesz képes csak némi-leg is megfelelni a számozott igényeknek, ha a közönség jelentékeny része hídge közönyvel nézi az egylet jözzélu buzgólkodását.

— Necrolog. Mártonfi József nagyenyedi tehetős polgár, december 3-án rövid betegesedés után 67 éves korában meghalt. Az elhunyt kissé különöz természete miatt életében sok kellemetlenségbe bonyolodott, de jellemének alapvonása a jóindulat s fáradhatatlan munkás-ság volt. Magas életkora dacára ifjonti kedvvel s mozgékony-sággal foglalkozott a legközelebbi napokban is gyümölcs bevásárlással s tova szállítással. Elmondható róla, mint az amerikairol, hogy „a h á m b a n” az az sürgős munka közt lepte meg a megnyugtató halál. Nyugodjék békével!

— Időjárásunk nedves, ködös, borongós s hét számra eltakarja előttünk a nap gyönyörű arcát. A mezei munka merőben szünetel, s ha meg nem fagy, gyengén kavicszott utak felfakadásban vannak.

— A magyaruteza végén az ut szabályozás valahára megtörtént, de nem utóajdalmak nélkül, mivel az új uttestben olyan vidéki jellegű kátyuk keletkeztek, melyek a terhes szekerekkel való közlekedést lehetetlenné teszik. Sürgős orvoslást kérünk!

— Nemes tett. Áldozatkészségének, szive nemes-ségének adta tanujelét. M u n k á c s i Z s i g m o n d ur a napokban, mikor is Bethlen-főiskolánk egyik szobafőnökének 10 azaz tíz ó. é. frtot adott át azzal a megbizással, hogy szobájának két szegény sorsu tanulóját lással lábbelivel. Fogadja e helyen is halás köszönetét a két szegény tanulóknak!

— Értesítés. Az alsófehérmegyei tanító-egyesület központi köre f. hó 15-én d. e. 9 órakor kezdődőleg a polg. leány iskola helyiségében rendes gyűlést tart. Targyszorozat 1. Elnöki megnyitó, Nagy Lajos főiskolai elnöktől. 2. Nyilvános tanítás 3. Könyvismertetés, Bihari István által. 4. A falkoláról, értekezés Gyulai D. Kálmántól. 5. Könyvismertetés, Bartha Zsigmond által. 6. A nyilvános tanítás megbeszélése. 7. Folyó ügyek. Ezen gyűlésre a főkört tagjait, a tanügy barátait és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja: — Nagyenyed, 1887. december 3. A központi kör választmánya.

— Gyulafelhérvári hírek. A megürült rendőrbiztosi állásra S o m b o r i S á n d o r t választotta meg a városi közgyűlés. A műkedvelő társulat szombaton „Egy nő, ki az ablakon ugrik ki” című vigjátékot adja elő.

— A szerencsés nyerc. A 100 ezer forintos bazilica nyerevény egy szegény pesti asszonynak jutott.

— A verespataki dalkör december hó 26-án tartja ez évben első nagy séta hangversenyét, mely hangverseny változatos műsoránál fogva igen látogatottnak ígérkezik. A műsört emeli a két tanítónő szavata, valamint Székely Mózes királyhalmi erdőőri szakiskola fiatal jeles tanárának cimbalom játéka, ki a cimbalmat kitűnően kezeli.

— A pánkó a jótékony-ság szolgálatában. Dobos a városi vendéglő bérloje e hó 24-én vendégei körében egy kis sorsolást rendezett, melynek tiszta jövedelmét a szegény tanuló felruházására ajánlotta fel. A szerencsés nyerc 50 drb szépen sült pánkóban részesült.

— Az adózó közönség figyelmébe. Nagyenyed város adóhivatala felhívja azon házbirtokosokat, kiknek házaikban a folyó évben változás állott be, hogy azt a városi adóhivatalnál az ott ingyen kapandó nyomtatványon jelentsek be, folyó évi december hó 12-ig, a hivatalos órák alatt.

— A Marosludas-beszterezel vasutat Budateltkéig nov. hó 29-én vizsgálták meg miután rendőri szempontból. — E vonalrész decz hó 6-án a forgalomnak átadatik.

— Sósboroszesz. Ez a czime annak a kis füzetnek melyet Brázay Kálmán ismert nevű fővárosi kereskedő, kinek a kitűnő gyógyhatású sósboroszesz elterjedését hazánkban köszönhetjük, adott ki. E hasznos füzetnek Brázay mindenkéltől figyelmeztet a különféle hamisításokra és utánzatokra, azután közli K o s s u t h L a j o s nagy hazánkfiának hozzá intézett levelét, melyben a sósboroszesz kitűnő hatását emeli ki, végre átír a sósboroszesz-használati utasításra a legközlönfélebb bajoknál, u. m. gyomorbaajnál, fog- és fejfájásnál, hajhullásnál, szemnyegességnél, szaggatásnál, náthánál, pörnszeneknél, libizzadással, májfoltnál, szeplőknél stb. A használati utasítás pontosan körvonalozza, hogy az egyes felsorolt bajoknál miként kell eredményesen használni Brázay sósboroszeszét. Mellékletként a füzetkéhez számos elismerő levél van csatolva és fel vannak sorolva mindazon bizományosok nevei, kiknél a vidéken a sósboroszesz kapható. E füzetke melyet Brázay ur bárkinek ingyen és bérmentve szivesen megküld a vidéken a nagyobb fűszerkereskedésekben és gyógyszerészeknél is kapható. Ajánljuk beszerzését mindenkinek.

Nyilvános számadás. Ezennel örömmel kezdjük meg: „A szegénysorsu tanulóknak folyó évi december hóban tartandó felruházására” beküldött adományok nyilvános nyújtását. Ez ideig a pénztárosokhoz következő adományok érkeztek be: Müller Mihályné 6 naga gyűjtése a Magyarutczából tanár Szilágyi Gyuláné 1 frt, Rapaius Romeone 1 frt, Morágyi Istvánné 2 frt, öz. Mangusz Frigyesné 5 drb ócska ruhanemű, Szabó Ferencz 2 frt, Adler Sándorné 2 frt, Krisztori Lajos 3 drb ruhaneműt. Tóth Miklósné 6 naga gyűjtése a Varszegutczából: Mltos öz. Zeyk Károlyné 6 nagsága 19 drb ruhanemű, mlt. öz. Zeyk Miklósné 6 naga 4 frtot és 30 drb. ruhanemű, Löselei Sp. Lajos 3 frtot, Hudelisz Mátyas 1 frt, Kerekes Károly 1 frt. Elnök t. Szilágyi Farkas urhoz: Dobos József vendéglős egy tumbola estély tiszta jövedelmét 3 frtot. Wokál Jánosné 6 naga gyűjtése: B. Kemény Lászlóné 6 nagsága 10 frt Melt. Toroczai Sándor 1 frt. Nagy Mózes titkár gyűjtése Boró Áron esprest 1 frt. Krizmanits Vilmosné 3 drb ruhanemű. E közlemény összege 37 frt. Fogadják a nemes lelkű adakozók — az árnyak és szegények nevében — szép és becses adakozásunkért a segélyző bizottság forró köszönetét. Nagyenyeden, 1887. december 2-án — Nagy Mózes titkár-pénztáros.

Nyilvános számadás. A szegénysorsu tanulókat segélyző kör 1887. november 26-án tartott „F i l l é r e s t é l y e” alkalmával részint felülfizetésekkel, részint adományokkal járultak az estély jövedelmének szaporításához a következők: T. Szilágyi Farkas 1 frt, dr. Bartók Györgyné 1 frt, Grünfeld Leopoldné 40 kr, Khon Antalné 20 kr, dr. Magyarai Károlyné 60 kr, Farkas Mária 40 kr, Kiss Albertné 60 kr, Greger Jakab 80 kr, Málnási Károly 40 kr, X. Y. 20 kr, Müller Mihályné 40 kr. X. Y. 20 kr, Reich Mihályné 30 kr, Lenk Lajos osztály-mérnök 20 kr, „Egy nyomdász” 20 kr, Rákosi Sándor 10 kr, Maeha Gusztáv 80 kr, — s. r. 25 kr. Papp Gyula 20 kr, Török Bertalané 50 kr. Bevételt összesen 45 frt 35 kr. Kiadott 16 frt 71 kr. Marad tiszta jövedelem a nemes czél javára 28 frt 64 kr., mely összeg a költségke fedezésére a pénztárban van. Fogadják a nemes szívű felülfizetők, adakozók, buzgó pártolók és lelkes közreműködők a segélyző kör kiváló köszönetét. Megbizásból: Nagyenyed, 1887. évi december hó 2-án. N a g y M ó z e s, titkár-pénztáros.

— Szerkesztői izenet. B u d a p e s t. F. S z. L a j o s urnak, mindenféle dolgot a fővárosi életrol, hetenként is szivesen veszünk. — Üdvölet.

CSARNOK.

Ó s z s z e l.

„Ősi tájon elbolyongok
S megjönnek a régi gondok.
A két szemem könnyel tele,
Hull a fának a levele...”

Vándor utra kelt a madár,
Virágtalan lett a határ.
Temetője: hervadt lombok...
„Ősi tájon elbolyongok.”

Beteg a lét — hervadásban,
Beteg a szív — csalódásban...
E tudattal elbúsongok
„S megjönnek a régi gondok.”

Meleg tájnak, szebb vidéknek
Zeng most a fülmile-ének,
Hol tán a szívnek sincs tele...
„A két szemem könnyel tele.”

Beteg napfény, beteg sugár
Szívembe is csak halni jár...
Egy... egy... remény száll el vele:
„Hull a fának a levele...”

Fülei Szántó Lajos.

A makacsok.

Irta Rosegger, fordította V. D.

— Igen, szóló Flora.
— De nem, válaszola Brona.
— Még egyszer mondom, hogy igen, folytatá az ifju szemöldjeit összevonva.
— Mondom, hogy azért sem, válaszolt az ifju leány szeméit lesütve.
— Akkor te vagy egyike azoknak a teremtményeknek, kik nemmel felelnek, ha az ember igent mond. Mégis azt mondd, hogy szeretsz és hogy velem türsz, velem szenvedsz, mint a plebánus ur mondja.
— Azt a plebánus ur még el nem mondta!
— Azt akarod, hogy kicsald belőlem ugy-e? No ugyan szépen vagyunk. Látom már, hogy nem szeretsz. Áldjon meg az Isten! Isten veled! örökre.
Brona a nyakán csüngött, az ifju visszatartásá; amaz azonban nem tágitott és folytató:
— Tárd ki keblemet s tekints szívembe! ott csak te vagy, többet egy szót sem szólok.
— Semmit sem akarok hallani, látni akarok! Bizonyítsd be már egyszer, amit annyi ezerszer ismételtél.
— Ha valahára már egyszer meg tudnál érteni Florim! szöla a leány és szemei mintegy kitagadtak, azt mondom tehát, hogy igen; mit is törődöm én azzal? Te szeretsz engemet, mit bánom én a többit, nélkülöd ugy sem érek én semmit. De lásd, ha te ma hozzám vaslánczozal is fűzöd magadat, holnap már a te életed s boldogságod nem csupán a tied többé!
— A tied az... nőül veszek!
— Nőül veszesz! elhiszem azt, de szeretetből-e, vagy a szükség kényszerít reá? Én azt akarom, hogy szabad légy, midőn oltár előtt felém nyujtod kezedet.
— Nem megyen az olyan könnyen Brona. Két héttel lakadalmunk előtt ígérem és az szent, mint becsülem! Tehát Brona, ígérem neked, hogy nőül veszek!
— Azt hiszed, hogy te két hét múlva megházasodhatsz?
— Szeretném tudni, hogy ki akadályozhat meg engemet abbéli száadékomban.
— Ki akadályozhat meg? hát a császár.
— A császár?
— Te huszonegy éves vagy és egy év és három hét múlva sor alá kerülsz.
— Mit mondasz? Hiszen talán csak tudod, hogy egyetlen fiu vagyok; szülőim öregek és erőtlének már jószáguk nagy, én nem katonáskodom!
— Nem katonáskodol? szöla a leány örvendezve.
— Nem! Nem! és még egyszer kérdezem: mikor tartjuk meg a lakodalmat?
Brona nem szólott, hanem el ment vele; a juniusi napfény egészen elvakította, hitt szavának.
Az öreg Schwandhofer nagy birtokos volt a megyében. Egykor erős és egyenes volt mint a nádszál, csak hetven éve tevő görnyedt, egészen összeesett; csak egy pálcácskával járt, keze pedig reszketett; akarata azonban erős volt még és maga igazította háza ügyeit. Neje, hasonmása volt. Ez husz, amaz negyven éves volt midőn összekeltek. Tehetősek voltak, elbizakodtak, egymást szerették.
Most a nő vitte a férfi szerepet a háznál, ő pedig gyermekké lón; sok idő kellett azonban ahoz, hogy bele-törődjék abba, miszerint a neje akarata érvényesüljön az övé mellett, amaz ugy tön s ugy gondolkozott, mint emez. Az emberek azt állították, hogy pénzök van. Voltak olyanok, a kik azt állították, hogy a pénz teszi őket olyanokká. Efficéle irigykedők mindenütt vannak.
Rosszat ugyan senkinek sem tettek, de könyörtelenek voltak, könyörtelenek, mellyel a mennyi jót, annyi rosszat is okoztak. Fiok születése, megváltoztathat voltna őket, de már ekkor nagyon késő volt, ridegké lőnek. Csak egy öröm érdekeltte őket; szeretni nem tudtak magukat megkedvelteni, még kevésbé. Az ifju becsületes volt ugyan, miként szülői, hanem makacs és rideg miként ők.
Az öreg Schwandhofer még nem mondott le vagyona kezeléséről fia javára; rendszerint midőn a földműves gazda lemond vagyona kezeléséről, gyakran lemond szabadságáról is, szolgává, gyermeke szolgájává lesz, néha koldussá; kénytelen egy falat kenyéért esengni abban a háznál, a melyet ő épített. „Flori még nagyon fiatal, mikor pedig a fiatalok lesznek a gazdák, nagyon jól szeretnek élni, csak uraskodnak, tönkre tesznek mindent, a mit beszereznek, még néha többet is.“
Ezt mondogatta az öreg Schwandhofer.
A bíró azonban mást is mondott neki. „Flori már huszonegy éves, jól megtermelt legény, beválik a vértések közé is.“ Ha azonban az öreg megakarja szabadítani, reá kell iratnia gazdaságát s a vagyont. Ez fájt az asszony-nak. Nem akart megválni a gazdaságtól, nem akart engedni még fia részére sem. Férje azonban mondogatá: Határozunk kell. Én átengedem a gazdaságot a fiam részére, hanem értésére adom, hogy azért, mivel átengedem neki a vagyont, nem azt jelenti az, hogy én is ne érvényesítem akaratomat.

Igy állott a dolog, a midőn Flori az erdőből visszatért. Amint az ajtót kinyitá, büszkén lépett be azon-érzé, hogy férfiuvá lön. Beszólni akart az öreggel, nem habozott.

(Vége következik.)

KÖZGAZDASÁG.

S z a b á l y z a t

az országos tenyésztési czéla évenként tavasszal megjelteni szokott általános bikavásárlásoknak és a bikák kiosztásának fogantatásában.

1. Csak tisztavértű s határozott fajta — és bikajelleggel bíró, a marnál 140 centimeternél magasabb s a márczius hóban kezdődő kiosztáskor harmadfél évnél idősebb magyar fajta — illetve a másfél éves kort ugyanakkor meghaladó berni — (simmenthal-saani), pinzgau, möllthali, kuhlandi vagy algaui fajta bikák vételnek meg darabonként és átlagban 250 forintnál, illetve 200 frtnál nem magasabb árakon kizárólag oly gazdaságokban, a hol és a melyeknek környékén ragadós állati betegség nem mutatkozik.

2. Az ilyen bikákat a ministeriumnak eladni szándékozó tulajdonosok, illetve ezeknek megbízottai, legkésőbb január hó 15-ig közvetlenül a kerületi állami állatorvoshoz (a l l a t o r v o s h o z*) forduljanak írásban a l a d á s i ajánlataikkal, melyekben a vételre kínált minden egyes bikának fajtája, kora (életési év és hónap), szabott ára, állomási helye, származása, neve és netáni törzskönyvi száma és végül különös ismertető jelei (például: a meglevő bélyeg neve, alakja és helye) határozottan és külön megjelölendők.

Pirókészíté vagy fehér farkbojtu, továbbá a fclkgy-lókban csak fehér szőrrel bíró magyar fajta bikák, valamint általában a feketetarka színű vagy félheréjű bikák semmi esetre sem vásárolhatók meg, ezek már az ajánlatokból kihagyandók.

3. A bikáknak szakértői megvizsgálását a kerületi állami állatorvos az említett ajánlatokra vonatkozólag innen nyerendő meghagyás alapján a helyszínen teljesíti s ugyanakkor minden egyes bikáról, melyet tenyésztésre feltétlenül alkalmasnak és megvásárlandónak talált, egy külön szemlejegyzőkönyvet vesz fel, melyet az eladó vagy megbízottja aláír azon kötelezettséggel, hogy az állatot a ministerium részére fentartja, míg ez a megvétel illetőtől határozván, erről őt a kerületi állami állatorvos utján értesíti.

A szemléknél eddig szokásban volt bélyegzések mellőzendők.

4. Ha ezen határozatban a bika megvetnek mondatik ki, az eladó köteles azt április hó 15-ig díjtalanul eltartani, ellenben, ha a bika elhelyezése a mondott napig meg nem történik, a tulajdonosnak április hó 16-ától kezdve a bika kiadatásának napjáig, naponta 2 kgr. zabot és 7 kgr. szénát számítva, tartási díj czimén negyven (40) krajczár napi költség megtérítésére igénye van, a gondozásért azonban külön díjat egyáltalán nem számíthat fel.

Az eladó az állatnak megfelelő tápláltságáért, kifogástalan gondozásáért, minden erőművi sérüléseért az átadásig, ugyszintén a tényleges átadást követő harmincz napon át a bikának teljesen megfelelő tenyészképességeért felelős.

Végül pedig az eladó a bika állomáshelyének esetleges változását a kerületi állami állatorvossal haladéktalanul közölni és vasuti szállítást követő állatot a marharakodásra engedélyezett legközelebbi állomásra díjtalanul elhajtani tartozik.

5. A kiosztásra rendelkezésre álló bikák elhelyezésének czéja első sorban szegényebb sorsú községek, másodsorban pedig vagyonosabb községek, illetőleg a magántenyésztők okszerű marhatenyésztésének előmozdítása lévén, az említett állatok annak idején mielőbb kiosztandók lesznek akár a teljes vételárnak legfeljebb három, kamatmentes, félévi részletben történendő törlesztésével, akár a vételárból bizonyos százalékoknak elengedésével, vagy esetleg még ezenfelül a kedvezményes árak háromnál nem több, kamatmentes féléves részletben leendő törlesztése mellett, sőt egyes — kiváló figyelemre méltó — esetekben s a mutatózó készlethez képest, az állatok a tulajdonjog fenn-tartásával vagyis csupán használatra ingyen is kiadatni fognak.

6. Hogy a szükségletet kellő időben teljesen ismerve a jelzett vásárlásokra szolgáló költségadomány összege által megállapított számban ekként elhelyezhető tenyész-bikák mihamarább és biztosan kiosztathassanak, az e tárgyú kérvények a ministeriumhoz czimezve és 50 krajczár bélyegjeggyel ellátva legkésőbb február hó 15-ig közvetlenül a kerületi állami állatorvoshoz benyújtandók.

Ezen kérvényekben határozottan megjelölendő a kívánt bika fajtája, a netán obajtott kedvezmények s ezeknek nyújtását támogató indokok, továbbá a már meglevő és alkalmas bikák, ugyszintén a tehének száma s végül a marharakodásra engedélyezett azon állomás, melyen a bika vasuti szállítást esetén átvétetnek.

*) Alsófehér- és Kűhüllővármegyék részére B ö j t h e L a j o s, lakik Gyulafehérvárt.

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden, 1887.

A községek kérvényei az illetékes járási főszele-bírák által is vételményl láttamozandók azon esetekben, ha a rendesnél nagyobb (például: 20-nál több százalék leszámítása, vagy használatra ingyenes kiadás) kedvezmény kéretik.

(Vége következik.)

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS TÜRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 3849—1887.
tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság köz-hírré teszi, hogy a

KRISÁN ONUK végrehajató 186 frt tőke, 52 frt 68 kr költségek kielégítése végett, végrehajtást szavadó kiskorú PÁVEL NIKULENAK a benedeki I. Rész 75. sz. telekjegyzőkönyvben A+2-17. rendszám alatti fekvőkölő felejtalékrésze 591 frt megállapított kikiáltási árban benedeki FRINK LAUREAN késedelmes vásárló költsége és veszélyére Benedek község előjárásági helyiségében.

1888. évi január hó 2-ik napján délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított, óvadékképeken nyilvánított értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételért vásárló két egyenlő részletben és pedig 15 és 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverés megállapított feltételei alóli rtkönyvi hatóságánál a hivatalos órák alatt és Benedek község előjáráságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól
Nagyenyeden, 1887. július 16-án

Szentpáli Károly,
kir. aljárásbíró.

Hirdetmény.

Mely szerint özv. báró Splényi Gézáné részéről ezennel köz-hírré tétetik, hogy marosgezei (Alsófehérmegye) szántó, kaszáló és bel-sőségek ből álló s jó urilakkal s mellék épületekkel ellátott

390 hold területű birtoka

1888. évi április hava 24. kezdődőleg u a t, esetleg több évekre is haszonbérbe adandó. A bérbe venni szándékozók értekezhetnek e tárgyban báró Splényi Henrik ural Nagyenyeden.

Van szerencsém a nagyérdemű mélyen tisztelt pártoló közönséget alázatos tisztelettel tudatni, hogy a

Karácsoni ünnepekre és Újévre

legalkalmasabb ajándékok és játékszerek dus választékban megérkeztek, melyeknek k i r a k a t a átnézésére bátorokodom a szokott tisztelettel meghívni

kész szolgálja

BISZTRITSÁNY LAJOS.

Dr. POPP-féle

aromatikus-gyógyászati növényzappan vegyileg elemezve és számos európai orvosi tekintély által a bőre névze mint legjobb és legkiterjedtebb elismerve, 18 év óta hatással lett használva bőrkütiés minden nemek, különösen bőrvizketegség skrophula, kosz, fejt- és szakáll korpa, láb fagyás, lábizzadás és fejbőr kütiése ellen. 30 kr drbja. Dr. J. G. Popp urnak Bécs I. kerület, Bognergasse 2.

Miután 6 éven át az orvosok használatul gyógyították bőrkütiésüket, az ön növény-zappanához folyamodtam. Nem lehetek önnek az élti sikerét eléggé háládatos. Közvetlenül önhöz fordulok, mivel a gyógyszerből többféleképpen küldtek, de azok között az én kedves, szép sőt barna szappanomra nem ismertem, valószínűleg csak utánzata volt az ön növény zappanának. A valódi csak közvetlenül öntől remélem kaphatni.

Mellékelt összegért kérek az ön gyógy hatásu zappanából küldeni.

6— Tisztelettel Vmalie Franz, Preran (Morvaország.)

Kapható: Nagyenyeden Varró F. gyógy., Kovács J. gyógy., Marosujvárt Ersekujváry S. gyógy., Toroczkón Veress St. gyógy., Tövisen Slatkovics H. gyógy., Verespatakon Moldován L. gyógy., Abrudbányán Remetei Ig. gyógy., Gyéresen dr. Tomcsik J. gyógy., Felvinczen Kosa St. gyógy., Tordán Trajanovits G. gyógy., Velits S. gyógy., Wolf és fia G. gyógy., Feketehalom Roimer A. gyógy., Balázsfalván Schiessl K. gyógy., Zalatnán Nagy K. gyógy., Radnót Seney K. gyógy., Zalatnán Nagy K. gyógy., Radnót Seney K. gyógy., Zalatnán Nagy K. gyógy.